

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

V. De libellis famosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

veritatem agnoscendam sufficere omnibus debeat, nec ullius prerærea confutatio requirenda sit, prædecessorum nostrorum præsertim fœlicis recordat. Iulii Tertii, & Pauli Quarti vestigiis insistentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac deliberatione matura, omnes & singulas facultates habendi & legendi libros Lutheranos, aut aliorum hæreticorum, seu de hæresi suspectos, omnibus tam clericis secularibus aut regularibus, quam laicis cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis sint, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut alia majori Ecclesiastica seu seculari dignitate præfulgeant. (Inquisitoribus & commissariis hæreticæ pravitatis à sede Apostolica deputatis, quoad eo officio fungentur, exceptis) à nobis aut quocunque prædecessorum nostrorum seu Apostolice sedis legatis, majorive poenitentiaro vel quibuscunque aliis quibuscunque, verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet etiam motu & scientia simili ad hoc tempus concessa, auctoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, & pro revocatis & irritis, perinde ac si nunquam concessa fuissent, habemus, & haberi volumus. Inhibentes omnibus sub censuris, sententiis & poenis, tam à sacris canonibus, quam à sede Apostolica ad hoc tempus constitutis in eos, qui huiusmodi libros legant aut habeant, ne quis eorum posthac eis facultatibus uti, nevé alios omninò libros huiusmodi improbatos & prohibitos, aut in posterum à sede Apostolica, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, aut locorum ordinariis improbatos, prohiberi que conigerit, legere, habere, & quocunque de causa audeat. Impressores & Bibliopolas, & alios, quicunque ejusmodi libros, habent, habuerintve (Inquisitoribus & commissariis isdem duntaxat exceptis) monemus, & cuiuslibet eorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poena incursum criminis hæresis, & alius contra hæreticos à jure inflicti & irrogati, tam Ecclesiasticis quam temporalibus sententiis, censuris, & poenis præcipimus, ac mandamus, ut eos libros intra 60. dies à die quo hæc litteræ publicatæ fuerint numerandos, quorum 20. pro primo, alios 20. pro secundo, reliquos 20. pro tertio ac preceptorio termino, & mentione canonica eis assignamus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in civitatibus, in quibus il libri sunt, tradant atque consignent.

quam alter inveniat, & nulli fateri avertentium, & vel secus fecerit quasi auctor huiusmodi delicti poenis subiacet: nihilominus considerando, quòd poenis crescentè malitia, quam plures iniquitates huiusmodi poenitionis alumnus, poenas prædictas pariterque, quoad variis modis evitare solent, nisi tenentur erubescunt variis modis nonnullos Principes, & nobilitates, publicas & privatas personas, & honores, & convitiis afficere, eorumque fame & honoris decorem, sub quodam ficto colore quarundam litterarum auctore scriptarum, nedum ab urbe nostra, sed etiam in diversis provinciis, in quibus modum eo quæ in antiquaque regione successerunt avertantur, sed ea etiam que futurum quodam eorum temerario iudicio fore opinantur, ad eodè usque perunquæ odia, inimicitias, sectantes, & homicidia per multa oriuntur, in divites, sanctos, & hominum animarum periculum, perniciosum quoque offensam, & scandalum plurimum. Volentes poenis quantum possumus gravitas quam Deo immittente quòd plures poenarum gravitas quam Deo immittente solet à voluntate delinquentium, & propterea poenarum lo occurrere volentes, ac tam nefario periculum de facinorosos homines atrocibus poenis torpescere, ut poenis poena: metæ huiusmodi præsentibus sententiis huiusmodi perpetuè & irrefragabilis constitutis, & canonici statutum, & poenis omnes tam temporales, & canonici statutum, & promulgatas auctoritate Apostolica approbata innovantes, ac ad omnes & singulos prædictos, qui sub illis comprehensi non essent, extendentes & innovantes, statimus & ordinamus, quòd deinceps poenis antea statutis nemo capivissimè, & dignitate etiam Ecclesiastica, status, gradus, ordinis, & poenis poenis fuerit, & audeat nec præsumat libellos, & nec litteras monitorias, vulgo appellatas, litteras & libellos, continentes convitiis, injurias, vel fame & honoris alius cuius læsionem, nec aliquam scripturam in qua delictum successibus differatur, vel ea que eorum nobis vel aliis ad universalis Ecclesie status regimen deputatis tenent tractantur, revelentur & componere, asserere, scribere, exemplaria retinere, nec aliquo transmittere, etiam si aliunde ab aliis provinciis, civitatibus, terris & locis ad eorum manus pervenerint, sed statim quòd aliqui libellos libelli, litteræ, sive scripturæ, aliquid de eorum scripturam quòd illos seu illas habuerint, aut eorum vim eorum manifestaverit, corrumpere, seu igni tradere, vel lecto filio nostro Cardinali Ruffinaccio consignare, & lecto, sub poenis prædictis quas hinc pro expressis haberi volumus, ac aliis etiam gravioribus, eorum vel eorum scripturæ, & confessionis bonorum, secundum que litterarum, & personarum, arbitrio nostro irreverenter investigandis, quibus poenis etiam eos ligare volumus, qui ad huiusmodi libellis, litteris, seu scripturis de aliquo obocultu fuerint, aliusque fame & honoris, vel eorum eorum primendo, detraxerint, ac eo que eorum nobis vel aliis ut supra secreto tractantur, revelentur: ex hoc eodem animo deprehendantur pravis injuriis, & contumeliis, atque idè eos eadem poena tenentur. *Id. de nob. de arbit. jud. cent. 3. cap. 109.*

TITULUS V.
DE LIBELLIS FAMOSIS.

Pius Quintus.

Libellorum famosorum auctores virulentissimum injuriis aliena fama clam detrahentes, & qui eos publicaverint, dolose malo renumerant, poenisque constitutis subiacentur.

CAP. I.

Romani Pontificis providentia circumspècta ad ea sollicitudinis suæ partes potissimum convertit, per quæ inter singulos gregis ejusdem fideles, præsertim verò nobis & Romanæ Ecclesiæ subditos, pax & concordia conserventur, seditiones evitentur, scandalis obviatur, & animarum salus procuratur. Cum itaque iracundia sit perturbatio immanis, affectio dura, violenta potentia, cadum causa, calamitatis sociæ, iacturam concilians & dedecus, pecuniarum perniciës, atque perditionis origo, eaque potissimum ex injuriis verbo, vel scriptis, vel factis illatis nascatur: Nos qui non sine maxima mentis nostre perturbatione sæpenuerò accepimus, quòd licet tam per sacras leges, quam canonicas sanctiones, sub certis etiam gravissimis poenis prohibitum fuerit, ne quis famosum libellum componere audeat, & repositum sive domi, sive in publico, vel in quocunque loco, aut corrumpere, vel igne consumere teneatur, prius

Gregorius XIII.
Infames sint & ad crimines damnentur qui scripta in libellis contumeliam componunt, & de rebus secretis & perjuris eorum rumores spargunt.

CAP. II.

Est rerum humanarum infidelitas, ut non veritas tantum vitia perniciter adversus omnem legum humanarum solentiam iustentur, & quavis atrocis contumelie supplicis renascantur, sed nova etiam iudicis, & legum tribus secularibus nota succrescant. Quo nos, pro injuriis nobis diviniis munere, diligentius admodum parati, & ad

illa coereamus, & horum, quae se nunc primum efferunt, antequam se corroborent, radices ipsas, si qua ratione possimus, amputemus. Cum igitur haud ita pridem in urbe nostra facta quaedam emerferit hominum improbe curiosorum, qui quacunq; de publicis, privatisque negotiis, vel aliunde rimari possunt, vel ipsi etiam pro sua libidine comminiscuntur, domi foris que facta, infecta, vera, falsa, nullo discrimine proponunt, recipiunt, & scripserint, ac perique eorum, eorum vili mercedula conducti, harum rerum commentarios ex falsis plerumque vulgi rumoribus, in certo auctore collectos, huc illic mittunt, aut etiam tanquam primum ex urbe ad diversa loca missos, deinde iidem illis ex locis in urbem remissos circumferant, ac vendunt, quibus non tantum de praeteritis arbitratur suo nugantur, sed etiam quid ex hac aut illa re eveniturum sit folide vaticinantur. Nos, qui & facile prospicimus, & rerum experimentis edocti sumus, quae, quantaq; mala ex eo proveniant, cum & sapienter sparguntur falsa pro veris, seu directe, seu oblique, ac quodam quasi colore quaevis multorum existimatio & fama violatur: his ac talibus incommotis occurrere cupientes, huius constitutionis auctoritate prohibemus, ne quis in posterum tales commentarios conficere, nec ab aliis confectos recipere, describere, spargere, aut ad alios mittere audeat. Qui horum quid fecerit, ipso facto perpetua ignominia nota affectus, sine ulla spe veniae ad tritimes perpetuo aut ad tempus pro criminis admitti qualitate damnetur. Romae Cal. Septemb. 1572.

TITVLVS VI.
DE SACRILEGIS.

Sixtus IV.

Sacrilegii rei sunt qui rei factas & templis surripiant, ut eas convertant ad prophanos usus.

CAP. I.

Utm provida sanctorum Patrum decreta eos sacrilegos esse diffiniant, qui Ecclesias & loca sacra altissimo dedicata deviant, ipsorumq; diripiunt ornamenta, sicut & illos qui de sacro sacrum auferre impia temeritate praesument, pariq; utrumq; flagitium ac duplici poena coereant, decet merito nos, cui Ecclesiarum omnium cura dispositione saperna commissa est, pro defensione tanti criminis, proq; statu prospero, venustate, & decore ipsarum Ecclesiarum in sua decencia debite conferendis, omni vigilantia & attentione curare, ne perverfionum crescente malitia, eadem Ecclesiarum & sacra Dei templa, praecipue almae urbis, nostro conspectui anteposita, suis nudentur ornatus, & huius sceleris nequissimi paratores debitam recipiant ultionem. Sane fide dignorum relatuibus, non sine admiratione, ad nostrum pervenit auditum, quod nonnulli iniquitatis filii se inanis Christianos esse praesentes, & a quorum oculis Dei timor, & reverentia Christianae religionis abscellit, de Patriarchalibus, & aliis sacratissimis Ecclesiis & basilicis dictae urbis porphyreticos, marmoreos, & alios diversorum generum & colorum lapides ad ipsarum usum, decorem, & ornatum deputatos ausu sacrilego abutulerant haecenas, & indes auferre, eosq; ad diversa loca per se vel alios asportare praesument, in gravem divinae maiestatis offensam, Ecclesiarum earundem deformitatem, detrimentumq;, animarum suarum periculum

a. 14. quae. 4. c. 1. quae. Cal. lib. 4. d. 11. Richard. lib. 4. d. 11. Distinct. cor. sacrilegium. b. Sacrilegium appellat cum rei facta & loca sacra fuerint publico. Bar. in l. sacrilegi poenam. ff. ad l. Jul. poenae. cuius poena iure civili capitibus est, in Dicit. d. l. sacrilegi poenam. in princ. ff.

& scandalum plurimorum. Nos igitur sacrilegiorum impios & temerarios ausus huiusmodi, quantum nobis ex alto conceditur, reprimere cupientes, quamvis praemissorum occasione nonnullorum praedecessorum nostrorum functiones & prohibitiones variis emanaverint temporibus retroactis, quae (in eo duntaxat quod de Ecclesiis & sacrorum locorum ornamentis atque lapidibus antedictis minime auferendis prohibent vel disponant, seu illos qui huiusmodi flagitiosissimos, ac penae in Christiano orbe inauditos excessus perpetrare, & in his sacrilegas manus injicere praesumpserunt, excommunicationis sententia innodatos fore declarant) in suo sobore volumus permanere, omnes & singulos cujuscuque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, qui ex praedictis lapidibus, sive aliis ornamentis earundem Ecclesiarum sive basilicarum dictae urbis habuerint, aut in surripiendo, servando, & retinendo auxilium praestiterint vel favorem, nisi a die habita praesentium literarum nostrarum, ea restituant cum effectu, scientes vero reventis, & ad nositiam nostram saltem per minores penitentia nos vestros deduci faciant, majores excommunicationis sententia, a qua (nisi in mortis articulo, & debita satisfactione praevia) a nullo praeterquam a Romano Pontifice absolvi possint, irretitos esse: Ecclesias vero & loca alia, quorum usus & ornatus illa deputata fuerint, aut forsitan (quod absit) deputari contigerit in futurum, tamdiu Ecclesiastico interdictione subjacere, quamdiu ad loca unde prius ablata fuerint, absque diminutione aliqua fuerint reportata, harum serie declaramus. Et insuper quilibet suae salutis immemor sacrilegii crimen huiusmodi committere praesumpserit in futurum, ultra censuras praedictas, Ecclesiae sive basilicae, a qua lapides & ornamenta huiusmodi abstulerint, mediam libram auri pro reparatione sibi irrogatae injuriae absque diminutione aliqua solvere teneatur. Rom. 7. Id. April. 1470.

TITVLVS VII.
DE BLASPHEMIS ET ALEATORIBUS.

Julius Tertius.

Prasentem causa miseriam huius aetatis execranda sunt blasphemias, panes ei se verius vindicande, quod segnis in divini nominis injuriam tolerantur.

CAP. I.

IN multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quae in nostram hanc aliam urbem propter ejus amplitudinem, magnamq; advenarum undiq; ita eam concursum, simul cum pluribus eximisque virtutibus, atque egregiis verae pietatis exemplis irrepserunt, ad quas nos tollendas & extirpandas, omnem aciem mentis & cogitationis nostrae intendim, nihil est quod animarum nostrarum magis exulceret & confodiat, quam horribilis atque impia & Christianis auribus intolerabilis, divinae notrimis blasphemiam. Cum audimus sacratissimum Dei & Iesu Christi Domini nostri nomen, quod super omnem nomen caelestia venerantur, terrestria adorant, inferna contemiscunt (quod ne temere quidem a quoquam propter ejus sublimitatem ac maiestatem usurpandum sit) passim pravorum efferatorumque hominum vocibus scindi, unaque cum ejus sanctissime & immaculatissime genetricis, & venerabilium sanctorum, & amicum ipsius summi Dei nomine detestandis blasphemis maledictisque lacerari, ut minime mirandum sit, si a Christianis populis in tantis calamitatibus continuatis, divinae iracundiae flagella non amoveantur: propter ea quod iuxta sapientis dictum, A viri multum iuratis domino, non discedet plaga. Quare nos huiusmodi execrandum abusum simul cum ceteris omnibus, quantum cura ipsius Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut